

VAN MOLENAARS TOT COMMISSIONAIRES

Vier keer Pieter Pouwels

BUSSUM De moeizaam hijgende Pieter Pouwels, 58 jaar, zijn tweede vrouw Hendrika E. Blase, 53 jaar, twee zonen, Herman van 24 en Hendrik van 18 jaar, en dochter Maria van 20 jaar verhuizen op 1 december 1909 van de Linnaeusparkweg 60 Watergraafsmeer naar de Mecklenburglaan 17, dichtbij station Naarden/Bussum, want Pieter gaat forensen.

De zonen en dochter gaan al snel het huis uit. De oudste zoon van Pouwels, 29 jaar, is al getrouwd en woont en werkt in Amsterdam op Pouwels Effectenkantoor. Na zeven jaar in Bussum verhuist hijgende Pieter Pouwels in februari 1916, naar het hoogste punt van Hilversum, Hoge Naarderweg 42, voor nog zuiverder lucht.

Pieter Pouwels 1

Pieter Pouwels stamt af van Amsterdamse molenaars. Zijn opa Pieter Pouwels (1), geb. 1800, is molenaar van de korenmolen De Bloem op het bolwerk Rijkeroord aan de Singelgracht. (Dit lag ter hoogte van het huidige Tweede Marnixplantsoen.) Deze Pieter doet met vijf knechten het maalwerk en zijn vrouw Gerzina Martens, dochter van een winkelier, zorgt voor de boekhouding en de rekeningen. Pieter is ook penningmeester van de Kleine Vismarkt.

Pieter Pouwels 2

Zijn zoon Pieter Pouwels (2), geboren 1828, neemt samen met zijn

■ Molen 'De Blom' op het bastion Rijkeroord, getekend door Dirk Verrijje in 1770 (Stadsarchief Amsterdam).

oudere broer Hendrik De Bloem over. Hij trouwt op 14 mei 1846 met Maria van der Made, dochter van David van der Made, commissienair van beroep. Op Oudejaarsavond 1851 wordt een zoon geboren die ook weer Pieter wordt genoemd.

Amsterdam groeit snel, het bastion Rijkeroord moet wijken voor stadsuitbreiding, dus demonteert broer Hendrik met zijn vijf knechten in 1877 De Bloem en bouwt hem weer op aan de Haarlemmer-trekvaart in Sloten. Pieter overlijdt plotseling op 19 november 1880, 52 jaar oud. Zijn broer Hendrik stapt over van meel- naar zaagmo-

■ De Dam met op de plek van de Bijenkorf de Beurs van Zocher, waar de commissionairs hun geld verdienen.

lens. Hij koopt de houtzaagmolens De Oranjeboom en De Blauwe Bijl aan de Middenweg in de drassige Zaagmolenbuurt (de huidige Frederik Hendrikstraat) en start een houthandel. Als het waait werken er wel 5 of 6 man per zaagmolen. In 1891 gaat Hendrik over van wind- naar stoomkracht. Hendrik is president van de Regenten van de Diaconie Oude Vrouwen-, Oude Mannen- en Bestedelingenhuis van de Nederduitse Hervormde Geloofsgemeente.

Pieter Pouwels 3

Pieter Pouwels jr. (3) wil commissienair worden, naar het voorbeeld van zijn schoontvader. Na de 3-jarige H.B.S. met wiskunde, boekhouden en handelsrekenen, volgt hij de tweejarige Eerste Openbare Handelsschool. Hij treedt, 18 jaar oud, in dienst bij een ervaren commissienair. Na zo'n twee jaar vraagt Pieter aan twee ervaren collega's hem voor te dragen bij het College van B&W van Amsterdam als geschikt voor het beroep van Commissienair in Effecten. Het College informeert naar bekwaamheid, karakter en familieachtergrond. Dat treft! De Pouwels hebben een goede naam in Amsterdam. Opa Piet –was penningmeester van de Kleine

Vismarkt, oom Hendrik Pouwels is houthandelaar en president van de Regenten van de Diaconie-instellingen. Ons kent ons in Amsterdam. Pieter Pouwels jr. is voortaan erkend Commissienair in Effecten!

Vanaf 1872 houdt Pouwels kantoor op de Rozengracht 57, tegenover zijn ouderlijk huis aan de overkant van de Rozengracht op nr. 58. Hij trouwt op 23 mei 1879 met Christina Rutgers. Hun eerste twee kinderen sterven jong, maar in 1884 komt de zoon Pieter Pou-

wels Pzn. (4) ter wereld. Daarna volgen Herman op 16 oktober 1885, Maria op 26 juni 1889 en Hendrik op 8 mei 1891. De familie Pouwels sluit zich aan bij de Reformatie van Ds. Abraham Kuiper. In 1885 organiseert Pieter een geldlening van 35.000 gulden voor de oprichting van een Christelijk Gereformeerde School. De overheid bekostigt niet het Bijzonder Onderwijs, enkel het Openbaar Onderwijs. Pouwels regelt de betaling van de bouw van de School met de Bijbel met de uitgifte van obligaties van 100 en 50 gulden tegen een rente van 4 en 4 ½ pct.

Pieters echtgenote Christina verzwakt en is langdurig ziek. Op 14 november 1904 overlijdt zij op de Rozengracht 57. Pieter verplaatst eind 1910, hij woont dan al in Bussum, zijn hoofdkantoor naar de Leliegracht 45 met een bijkantoor dichtbij de Beurs van Zocher aan het Damrak.

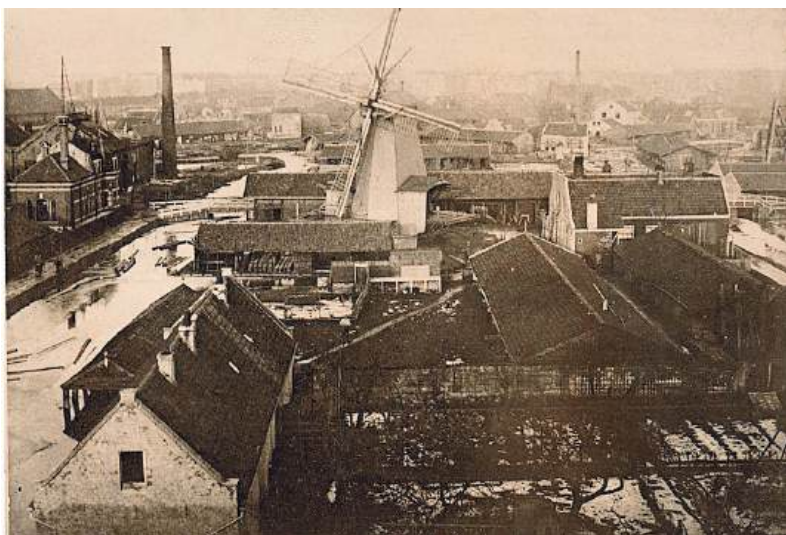
Astmatische Pieter lijdt onder de vuile lucht van stokend, rokend, puffend Amsterdam. Gelukkig kan zijn zoon Pieter Pouwels Pzn. (4) veel werk overnemen. Het kantoor verhandelt o.a. effecten in staalbedrijven en spoorwegen in Amerika en Rusland.

Pieter Pouwels 4

Na zijn verhuizing in 1916 van Bussum naar Hoge Naarderweg 42 in Hilversum stopt de astmatische Pieter als commissienair in effecten. Zijn oudste zoon Pieter Pouwels Pzn. (4) neemt de effectenhandel over. Pieter Pouwels (3) overlijdt op 19 oktober 1918, 66 jaar oud, "in de hope des eeuwigen levens". Zijn tweede vrouw Hendrika Pouwels-Blase overlijdt in 1935 "in de volle zekerheid des eeuwigen levens", zo melden de nabestaanden.

Bronnen: Archief Gooi en Vechtstreek; Stadsarchief Amsterdam; Molen Database; Historische Kranten 1880 – 1935 - familieberichten; Theo Bakker: Zaagmolenbuurt, de vroegste industriegebieden.

Gerard Hoogendijk

■ Zaagmolen De Oranjeboom, gefotografeerd vanuit molen De Blauwe Bijl (Stadsarchief Amsterdam).

■ De Zaagmolenbuurt (afgebroken in 1897).

■ Mecklenburglaan 17.